

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. SZERDA, szeptember 28.

270. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Kis pártok halála

A belpolitika eseményei érdekes konvulzió állapotát mutatják. A választások eredménye s főként a szavazatok számának a mandátumok számához való aránya mindenkit meggyőzött arról, hogy amíg a mai választási rendszerünk életben lesz, addig csak a nagy pártok remélhetnek sikert s a kis pártoknak óhatatlanul el kell bukniuk.

Ez a belátás azonban kétségtelesen éreztetni fogja hatását akkor is, ha már megvalósult a választói rendszer reformja. Ha végignézzük azokat a választási törvényeket, melyeket az európai országokban az utolsó években alkottak, meg kell győződnünk arról, hogy az európai törvényhozás iránya is olyan rendezését indikálja a választásoknak, mely a nagy pártoknak nagyságukat meghaladó befolyást ad s a többségi szavazatoknak többségüket meghaladó mandátumok szerzéséhez ad módot. Az olasz választási törvény a szavazatok negyven százalékának adja a mandátumok hetvenöt százalékát, a romániai választási törvény is nagyjában így módosítja meg a mandátumok elosztásának kérdését s a magyar választójog az ajánlások rendszerében nyújt kedvezményt a választók többségének.

A politikai guerilla-háborúknak lassan véget vet ez a törvényhozási sablonná népszerűsödő belátás. A kis pártoknak ideje lejárt. Ma még a kis pártok szövetségbe tömörülve s választási paktumokba bujva védekeznek sorsuk ellen. Am minden párt szövetségben van valami értékstelen, minden paktumban van kikerülhetetlen károsodás s minden szövetekezés magában hordja halálának csiréit. Egyetlen párt sem azt nézi, hogy a szövetség érdekét szolgálja, hogy a pártszövetség életét hosszabbítsa meg s tekintélyt növelje. A pártoknak minden olyan megegyezése, mely szövetséget kíván létrehozni, voltaképpen csak alkalmat teremt a felszámolásra. Mert mindegyik párt csak azzal törődik, hogy a pártszövetség felbomlásakor magának biztosítsa a szövetség minden tekintélyét és hatalmát. Várhatunk-e sikert attól a részvénytársaságtól, amelyik azért alakul meg, hogy a felszámolók kereshessenek? Lehet-e önzetlen annak az igazgatóságnak működése, amelyik, mint felszámoló bizottság szeretne működni? Minden szövetekezés — spekuláció a másik párt halálára.

Csak olyan pártok között képzelhető el őszinte szövetekezés, amelyeknek törekvései, politikai programja között nincs különbség. De, ha nincs különbség, akkor mi indokolja a külön pártszervezetet? Ha nincs különbség, oivadjanak össze, ha van különbség, akkor hogyan gondolható el, hogy különböző feladatokat, különböző célokat, különböző programot ugyanazzal az eszközzel, ugyanazzal a politikai módszerrel s ugyanazzal a személyi garnitúrával tudnak szolgálni? Ne tévesszen meg senkit az az indoklás, hogy politikai pártok együttműködhetnek akkor is, ha csupán a végcélokban van különbség köztük, de a legközelebbi feladatokban s a legközelebbi feladatok kielégítésének

módjában és sorrendjében meg van köztük a legteljesebb harmónia. Politikai pártokat, ha egyuttal nem különböző osztályok társadalmi törekvéseit képviselik, nem a végső célok választják el egymástól. Sőt: a végső célokban mindig megegyezés. Mindegyik azt hirdeti, hogy a minél nagyobb számú emberek minél nagyobb boldogítására törekszik. Mindegyik azt hirdeti, hogy szaporítani kell a munkaalkalmat és csökkenteni az adót. Mindegyik azzal kérkedik, hogy az

egyenlőség és szabadság patentírozott programja az övé. Még a felekezeti és nemzetiségi béke is egyforma melegséggel borul mindegyik párt programjára. A végcélokban tökéletes a harmónia az egymással legélesebben szemben álló pártok programjai között is.

A nagy pártok ma még úgy viselkednek, mint a fiahordók — de maguknak nevelik a fiókat mandátumait. Ma fiahordók, de holnapra fölfalják gyermekeiket. A tökefelhalmozódás közgazdasági törvénye

a politikai tökefelhalmozódásra is érvényes. A nagy pártok a tömegvonzás fizikai törvénye szerint is vonzák a kisebbeket. A nagy integrálódás munkája megindult. Lehet, hogy csak a választások eredményének a tapasztalatokban való feldolgozása, de lehet, hogy a közlegő választások is siettetik a nagy átalakulás menetét. A politika a végső átrendeződés stádiuma elé jutott. S ez a végső átrendeződés talán ki fogja gyógyítani a parlamentet is krónikussá fajuló betegségéből.

Ötven emberáldozata van az olaszországi áradásnak

Árvizkatasztrófa fenyegeti Angliát — Borzalmas viharok a Kaukázusban és a Fekete-tengeren

Milanóból jelentik: Az északolaszországi árvizkatasztrófának, a beérkezett jelentések szerint, eddig

tizenegy emberáldozata van.

A felhőszakadás csak hétfőn szűnt meg, a hatalmas esőzések következtében a patakok folyókká dagadtak és butorokat, háztetőket, állati hullákat sodornak magukkal.

Az Eisack völgyében a Brenner-ut teljesen víz alatt áll, a Jaufen-szoros felé vezető gyönyörű autó-uton szintén hőmpolyog a víz.

A csodás fekvésű Klauzen városa az áradás következtében egészen elpusztult.

Az Eisack medre öt méterrel szélesebb lett. Franzfert vidékén az utak és a vasutvonalak víz alatt állnak.

Innsbruckból érkezett jelentés szerint

Gottenschatznél tizenhat ember elpusztult, mert az alacsonyabban fekvő házak lakói már nem tudtak elmenekülni a rohanó ár elől.

Felsőolaszországból, Tirolból és Svájcól érkezett jelentések szerint

az árvizkatasztrófának eddig ötven áldozata van

és számos épület összeomlott.

Felrobbantották a Rajna töltéseit

Feldkirchenből jelentik: Bendern mellett felrobbantották a Rajnatöltést, hogy az árviz számára lefolyást biztosítsanak. A robbanás sikerült és

nagyban megkönnyítette a veszélyben levő kis községek helyzetét.

Az Ill torkolatánál szintén megnyitották

a töltést, úgyhogy azon a részen is szűnően van a veszedelem.

Veszedelemesen árad a Themse

Londonból jelentik: A Themse agasztoán árad és több helyen már kilépett meréből.

Anglia északi részén nagy területet már víz alá kerültek. Három ember vízbefulladt.

Kaukázusban vihar pusztít

Konstantinápolyból jelentik: Transkaukázusban borzalmas viharok dühöngenek, amelyek miatt a vasúti forgalom szűnetel. A Fekete tengeren szintén nagy vihar dühöng és emiatt a hajók nem hagyhatták el a kikötőket. A szebasztropoli kikötőben több hajó megromlásra jutott.

A miniszterelnök fogja összehívni a radikális klub ülését

Nem hozott végleges döntést a vajdasági radikális képviselők konferenciája

Beogradból jelentik: A politikai körök érdeklődése teljesen a küszöbön álló klubülések felé fordul, mert a klubok magatartásától függ a politikai helyzet kialakulása. Ugy a radikálisoknál, mint a demokratáknál teljes gőzzel folyik a klubülések előkészítése. Vukicsevics Velja miniszterelnök nagy súlyt helyez arra, hogy a radikális klubban biztos támaszt találjon tervei megvalósítására. Mindeddig az is kétséges volt, hogy ki hivatott a klubot összehívni, de ma ezt a kérdést rendezték olyképp, hogy Vukicsevics miniszterelnök, mint a kormány elnöke fogja aláírni a klubot összehívó meghívókat.

Kedden délelőtt Mihajlovics Ilija, a radikális klub volt elnöke meglátogatta Vukicsevics Velja miniszterelnököt, akivel másfél óra hosszat tanácskozott. A megbeszélésen a radikális képviselői klub összehívásáról volt szó. Mihajlovics Ilija félegykor távozott a miniszterelnökségről és az újságírók kérdéseire azt mondta, hogy a politikai helyzet iránt informálódott. Az újságírók megkér-

dezték, hogy ki hívja össze a klubot:

— En nem vagyok illetékes erre — mondotta Mihajlovics Ilija. — Az én szerepem megszűnt, én a régi klubnak voltam az alelnöke.

— Talán a főbizottság? — kérdezték az újságírók.

— Nem, a klub összehívását Vukicsevics fogja aláírni, mint miniszterelnök.

A demokrata klubot természetesen Davidovics Ljuba hívja össze.

Kedden várták Beogradba Radics István megérkezését. Utóbb kiderült, Radics megírta lapjában, a Narodni Val-ban, hogy Zagrebban marad, mert részt akar venni a zagrebi képviselőtestület szerdai ülésén.

Ki lesz a parlament ideiglenes elnöke?

A parlament ideiglenes elnökségének kérdése kedden is élénken foglalkoztatta a politikai köröket, anélkül, hogy a kérdés közelebb jutott volna a megoldáshoz. A kormány radikális része továbbra is Perics Nin-

kó jelölését favorizálja, azonban különösen a centrum körében hangsúlyozzák, hogy Nincicsnek, Uzunovicnak és Trifkovic Misának, mint régebbi politikusoknak több joguk volna erre a méltóságra. A demokraták továbbra is kitartanak amellett, hogy a parlament elnöksége őket illeti.

Tisztviselőredukció a belügyminiszteriumban

Vukicsevics Velja miniszterelnök-belügyminiszter külön bizottságot alakított, amelynek az a feladata, hogy a tisztviselő-redukciót a minisztérium ügykörébe tartozó hivatalokban végrehajtsa és kiválassza a legalkalmasabb tisztviselőket, kvalifikáció, szorgalom, magaviselet és egyéb erkölcsi tulajdonságok szempontjából. Miután sok redukált tisztviselő helyét nem fogják betölteni, ezért a jövőben csak diplomás jogászok kérvényeit fogják elfogadni, úgy a járási főnöki, főszolgabírói — mint a közigazgatási és rendőrségi fogalmazói állásokra.

A fogalmazói alkalmaztatás fel-

tétélet:

1. A katonai szolgálat kitöltése.
2. Fizikai és lelki egészség.
3. Jogi diploma.
4. Erkölcsi bizonyítvány.

A járási főnököknek ezeken kívül igazolniok kell, hogy legalább öt évet töltöttek állami szolgálatban és feletteseiktől jó minősítést kaptak. A kérvényeket a tisztviselőtörvény 12. szakasza értelmében azonnal be lehet nyújtani a belügyminisztérium igazgatási osztályához.

Sztankovics miniszter a miniszterelnöknél

Sztankovics Szeptovár földmivelési miniszter hétfőn este hosszas tanácskozást folytatott Vukicsevics Velja miniszterelnökkel. A megbeszélésen általános politikai és gazdasági kérdésekről, valamint a vajdasági viszonyokról volt szó.

A vajdasági radikális-párti képviselők konferenciája

A vajdasági radikális képviselők kedden délután a Petrograd-szálló külön termében konferenciát tartottak. A konferencián résztvettek Szubotics Dusan dr. igazságügyminiszter, Sztankovics Szeptovár földmivelési miniszter, Rajics Szeptiszláv, a B. B. B. osztályfőnöke, Alekszjevics Mita, beogradi tartományi főispán, Manojlovics Dusan, szubotici főispán, továbbá a vajdasági radikális képviselők — néhány kivétellel — valamennyien.

A konferencián kizárólag a községi választások kérdésével foglalkoztak. Mint értesülünk, a vajdasági radikális képviselők nagyjából helyeslik a községi választásokról szóló szabályrendeletet, amelyet augusztus 25-ikén bocsátott ki a belügyminiszter. Végleges döntést nem hoztak, hanem elhatározták, hogy október 3-ikán, amikor a klubülések lesznek, újabb konferenciát tartanak. Az értekezlet délután hat órakor fejeződött be és utána a képviselők Sztankovics és Szubotics miniszterek vezetése alatt felkeresték Vukicsevics Velja miniszterelnököt.

A vajdasági radikálisok a miniszterelnöknél

A vajdasági radikális képviselők háromnegyed nyolcig maradtak a miniszterelnöknél. A megbeszélésen, amelyen a községi választásokról volt szó, résztvett Alekszjevics Mitó beogradi főispán is. Indítványok merültek fel, hogy a községi választásokról szóló szabályrendeletet módosítsák úgy, hogy állítsák vissza a magyar törvény szerint háromas jegyzői jelölési rendszert. de a képviselők többsége a szabad jegyzőválasztás mellett foglalt állást.

Végleges határozatot nem hoztak, hanem hétfőn újabb konferenciára gyűlnek össze.

Vukicsevics miniszterelnök ezalattal megismerkedett azokkal a vajdasági radikális képviselőkkel, akiket eddig nem ismert személyesen.

Egy horvát falut elpusztított a tűz

Ogulinból jelentik: Borzalmas tűzkatasztrófa pusztította el hétfőn délután az Ogulin mellől Szvetti Petár-falu nagy részét. Egy Susak felé haladó személyvonat szikrájától kigyulladt Ribics István parasztagda udvarán egy szalmakazal. Mivel erős szél fújt, a tűz csakhamar elfogta Ribics házát és a gazdasági épületeket és néhány óra alatt elfogott vagy negyven környékbeli házat, melyek mind porrá égették. Az Ogulinból és a környékbeli falvakból odaérkezett tűzoltóság segélykíséletei teljesen meddők voltak, mert a vízhiány miatt télen volt kénytelen nézni a katasztrófa tolvaterjedését. A házakban levő összes butorok és szerzők tönkrementek és számos állat is belepusztult a lángokba, úgyhogy a kár milliókra rug.

Megkezdődött a vizsgálat Szentán a polgármester és a lanácstagok vizsgálója ügyében

Dr. Markovic belügyminiszteri inspektor folytatja le a vizsgálatot

Szentáról jelentik: Hétfőn Szentára érkezett Markovics Ljuba dr. belügyminiszteri inspektor, akit a belügyminiszter megbízott, hogy Cetinja Zsárkó polgármester és a városi tanács tagjai közötti ellentétek ügyében a vizsgálatot folytassa le.

Cetinja Zsárkó polgármester — mint ismeretes — nemrég tért vissza szabadságáról és hivatalbalépése után éles hangon megfenyegette a főtisztviselőket mert szerinte — távollétében ellene dolgoztak. A főtisztviselők emiatt nem jelentek meg a polgármester által összehívott tanácsülésen, majd amikor a polgármester valamennyi városi tisztviselőt összehívta, csak egy-két városi alkalmazott tett eleget a polgármester felhívásának. A következő napon Szentaváros rendkívüli közgyűlése egyhangu-

lag bizalmatlanságot szavazott a polgármester ellen.

Cetinja polgármester a közgyűlés után Beogradba utazott, ahonnan vasárnap tért vissza, hétfőn pedig Szentára érkezett dr. Markovics inspektor és azonnal megkezdte a vizsgálatot. Markovics inspektor először a jegyzőkönyveket tanulmányozta át, ezután megkezdte a tisztviselők kihallgatását.

A Bácsme gyei Napló munkatársa beszélgetést folytatott a miniszteri inspektorral, aki kijelentette, hogy a vizsgálatot a legnagyobb lelkiismeretességgel folytatja le, de a vizsgálat eredményéről, minthogy az hivatalos titok, nem tájékoztathatja a közvéleményt. Az inspektor a polgármesternek is megtiltotta, hogy a nyilvánosság számára bármilyen közlést tegyen.

Nagy pusztítást okozott Noviszad környékén a hétfő esti zivatar

Több községben teljesen elpusztultak a telefon- és táviróvonalak

Noviszadról jelentik: A hétfő esti zivatar Noviszad környékén igen nagy károkat okozott. A jégeső nagy pusztítást vitt végebe az őszi termésben, az őriási szélvihar percek alatt ledöntötte a telefon- és távirópóznákat, a telefonvonalakat pedig teljesen szeszszaggatta.

A Noviszadról este induló titeli személyvonat csak Szajlovóig juthatott. Szajlovó környékén legerősebb volt a szélvihar és a pályatestre döntötte a telefon- és távirópóznákat. A vonat nem folytathatta útját és visszatért a noviszadi pályaudvarra. A noviszadi állomás főnöksége nagyszámu munkást küldött ki a vasuti pálya kitérítésére és így a titeli vonat csak több órai késéssel indulhatott el Tittel felé.

A nagy szélvihar teljesen elpusztította a telefonvonalakat Zsabalj, Temerija, Ja-

rak, Futog, Begecs, Gajdobra és Rumenska községekben, úgyhogy ezekkel a községekkel minden telefon- és távirati összeköttetés megszűnt. A noviszadi postaigazgatóság kedden délelőtt nagyobb számu munkást küldött ki az elpusztított telefon- és táviróvonalak kijavítására, mivel azonban a kár igen nagy, valószínű, hogy a javítási munkálatok több napig is el fognak tartani.

Petrovácon a zivatar olyan erős volt, hogy a petrováci komlótermelők szövetkezetének hatalmas raktárát összedöntötte. A raktárban nagymennyiségű komló volt felhalmozva, aminek jelentékeny része tönkrement. A kár több mint százezer dinár. Kiszácson több ház tetejét elvitte a vihar. Gajdobraán az egyemeletes iskola összes ablakait bezúzta az orkán.

A délamerikai pokol

Szubotici kalaposmester levele a kivándorlók nyomoruságáról

Néhány hónappal ezelőtt Szuboticiáról egy kis csoport indult el az Igéret földje, Amerika felé. Az új hazát és boldogulást kereső emberek csapatában volt Sild József kalaposmester is, aki Szuboticiáról világgá indult társával együtt megérkezett Buenos Airesbe. Az első hónapok keserves csalódásai, meddő harcok, fájdalmas kiábrándulásai után Sild József kalaposmester levelet írt a Bácsme gyei Napló szerkesztőségének. Leveleiben a higgadt, komoly ember hangján elmondja az elmúlt néhány hónap keserű tapasztalatait és azokat a roppant csalódásokat, melyek az óhazából dagadó reményekkel elinduló szerencsétleneket várják:

— Már utközben kedvezőtlen híreket hallottunk — írja Sild József — az amerikai viszonyokról, de mi bizalommal és reményekkel mentünk, mert azt hittük, hogy sorsunk ott sem lehet rosszabb, mint odahaza volt és csak a reményeségük földjén láttuk be, hogy a helyzet itt még rosszabb, az élet kibíratatlanabb, mint odahaza volt. Első gondolatom, az első fájdalmas impresszió után az volt, hogy visszafordulok és kimenekülök ebből a pokolból, de nem adtam fel a reményt és keserves küzdelmek után sikerült egy kalapgyárban munkát kapni, ahol lehet annyit keresni, amennyi az mindennapi kenyérre elég. Akiknek ez nem sikerült — és a legtöbbször nem sikerült — azok rettenetes nyomorban élnek. Erről szeretnék néhány sort írni, hogy kedvt vegyem azoknak a honfitársaimnak, akik ide akarnak jönni a gyors meggazdagodás reményében. Itt a kivándorlók 75%-a elpusztul, elzúlik,

lönkre megy — de vagyont egyse fog gyűjteni, még akkor se, ha éjjel-nappal dolgozik.

Munkanélküliek százezrei

Argentina fővárosában, Buenos Airesben százezer munkanélküli van. Elképzelhető, hogy ilyen hatalmas munkástöbbség mellett milyenek a fizetések. A nagy gyárak, ipartelepek, vállalatok, építkezések naponként öt-hatszáz munkásnak adnak foglalkozást, de a munkanélküliek száma így sem csökken, mert helyükbe a világ minden tájáról belutó lakók ezer újabb bevándorlót hoznak. A munkaadók természetesen kihasználják ezt a helyzetet és annyit fizetnek, amennyit akarnak, de sohasem fizetnek többet, mint amennyi a megélhetéshez szükséges, úgyhogy ilyen körülmények között gondolni sem lehet arra, hogy a keresetből félretegyjen a munkás. Az újságok tele vannak a munkát keresők hirdetésekkel, pedig a hirdetés is roppant drága. A legkisebb hirdetés spanyol újságban 3 peso, ami 75 dinárnak felel meg. Előfordult, hogy egy napon az újságban egy hír jelent meg, melyben egy cég háziszolgát keresett. Kora reggel már százval álltak a jelentkezők a cég irodája előtt és véres összeütközésre került köztük a sor. Foglalkozás tekintetében senki sem válogatós. Mindenki mindenféle munkát elvállal. Egy magyar mérnök például szobainasnak ment, felesége takarítónőnek. Képzett tisztviselők hőmiesmunkát vállaltak, egy másik mérnök kubikosmunkát végez, hogy megélhessen. Ezek a szerencsésebbek közé tartoznak, de tízezrek nyomorognak

munka és élelem nélkül a városokban.

Rengeteg sok az iparos. Van kovács, cipész, szabó, pék, borbély, sofför, asztalos, mechanikus, de legnagyobb részük munkanélküli kóborol az utcákon, anélkül, hogy a legeskelebb remény lenne rá, hogy álláshoz vagy munkához jutnak. A földművesek helyzete még siralmasabb: őket, mint az állatsordákat, ezrével viszik a mocsaras földekre, sok ezer kilométer távolságra a városoktól, de fizetést csak ritkán vagy keveset kapnak. Törvény nem védi őket, követeleiket nem hajthatják be, megszökhöz nem lehet, mert a vasut drága.

Zsaroló ügynökségek

A vasutvonalától messzebb fekvő földek bérlőit a magas vasuti tarifa teszi tönkret. Vannak ugyanis bevándorlók, akik a magukkal hozott pénzen földet bérelnek. A föld megmunkálása lánkonként száz pesoba, háromezer dinárba kerül. Ha a termést a termelő a városba akarja szállítani, ez úgy megdrágítja az árat, hogy képtelen tudni rajta. Ezt a helyzetet használják ki egyes ügynökségek. A távolabb fekvő földeken időnként ügynökök jelennek meg, akik a megszorult termelőtől lehetetlen alacsony áron veszik meg termésüket.

Vannak személyek, akik azzal foglalkoznak, hogy csábító leveleket írnak ismerőseiknek és azt írják, hogy könnyen vagyont gyűjthetnek Délamerikában. Akik ilyen leveleket írnak, azok csalók és megszarolják a hiszekegy kivándorlókat, akik a csalódás földjére érkezve szeretnék visszafordulni. Ekkor jelennek meg az ilyen lelketlen kalandorok és ajánkoznak, hogy lehetővé teszik a visszatérést és előleget kérnek a tudatlan és viszonyokkal járatlan emberektől.

Nem úgy van itt, amint azt odahaza gondoltuk és ahogyan azt az ügynökök lefeszítették. Itt nem hiányzik sem munkás, sem iparos, sem ipari cikk, mert az angolok, franciák, az olaszok és a németek ezrével vándoroltak ki előttünk és minden alkalmat megragadták, az összes gyárak és vállalatok csaknem kivétel nélkül kezükben vannak. Mi odahaza azt gondoltuk, hogy Délamerika egy elmaradt vidék és hogy a modern európai ember könnyűszerrel és kevés fáradsággal boldogulhat, de ebben csalódtunk, mert itt is az európaiak vezetnek mindent.

Eddig tart Sild József levele a délamerikai pokolról. Végül azt írja, hogy csak az induljon neki az útnak, akinek kint biztos állása van, nagy akit régebben ott tartózkodó rokonai vagy ismerősei hívják.

A tenorista kalandja

Tréfából megszóktették Agard Oresturget, a bécsi operaház művészt

Bécsből jelentik: Carl Agard Oestwig tenorista, a bécsi állami opera világhírű művésze különös kalandon esett át.

Az elmúlt este a Holdváros című operát játszották az állami operában. Agard Oestwig az előadás után az épület kis-kapuján távozott. Amint kiért az utcára, többen nekiestek, vállukra kapták és begyömöszölték egy autóra. A tenorista semmi rosszat nem sejtett, mert többször megesett vele, hogy lelkes tisztelői az előadás után vállukra kapták és autóra hazaszállították. Azt hitte, hogy fanatikus tisztelői részéről kell ezúttal is elszervezni egy kis ünneplést, de csakhamar rájött, hogy tévedett. Az autó egyre nagyobb sebességgel haladt, már elhagyta Bécsot is, amikor Agard Oestwig dőrmömbölni kezdett a csukott autóban és a soffört felszólította, hogy azonnal álljon meg. A sofför azonban szóra sem méltatta a kétségbeesett művészt, akit négy óra múlva végre letett egy kivilágított vidéki kastély előtt. A tenoristát itt lakájok fogadták, bevezették egy fényesen felszerelt étterembe, ahol frakos urak és estélyi ruhás hölgyek voltak együtt. Agard Oestwig a társaságból senkit sem ismert, valaki felvilágosította azonban, hogy tréfából szóktették meg és szeretnék, ha énekelne nekik. De a művészt annyira megviselték a kaland izgalmai, hogy a társaság kérését nem tudta teljesíteni és rövid ott tartózkodás után autón visszatért Bécsbe.

CIRKUSZ

Komázás a pénzzel

(Tanulmány)

Nem tudom feltenni, hogy néhai Lán-
czy Leó, ha valaki megkérdezte tőle,
mekkora a vagyona, ezt felelte volna:
— Hát lehet úgy vagy tizenöt millió
kroncsi.

Ugye, hogy ez elképzelhetetlen?

Először is valószínűleg nem tizenöt
millió korona volt a vagyona — ezt a
számot hasból irtam. Másodszor, biz-
tos, hogy kitérő választ adott a ha-
sonló indiszkrét kérdésekre. Harmad-
szor azonban — és erről akarok beszé-
lni — esküszöm rá, hogy soha ki nem
ejtette száján a *kroncsi* szót.

Az öreg Leó pofaszakállt viselt és fe-
hér mellényt. Egy pofaszakállas ember
nem mondhatja azt, hogy kroncsi. Lán-
czy nem is komázott a pénzzel. Tisz-
telte a »nervus rerum«-ot.

Csak az lehet milliomos, aki tiszteli
a pénzt.

Igaz, itt van például a Krausz Simon,
ő is elég tehetős ember s róla mégis el-
híhető, hogy jókedvében egyszerűen le-
kroncsizta a koronát. De Simi nem is
egy szolid gazdag. Róla sose lehet tud-
ni, hogy egy év mulva ki bírja-e fizetni
saját zsebéből a feketéjét. Krausz Si-
mon volt már egypárszor fent és ugyan-
annyiszor lent, annyira lent, hogy tiz
és ötökronás kölcsönöket pumpolt. Csak
rá kell nézni: egy bohém, hosszú haját
hord és olyan bajuszt, mint Briand, vagy
Vázsonyi. Pofaszakáll nála ki van zár-
va. Ő csak szereti a pénzt, de nem tisz-
teli. Krausz Simon ép ezért mindig csak
átmenetileg marad milliomos. Esetleg
nem fogja megérni, hogy tönkremegy,
de az elméleti lehetősége ennek nála
állandóan fennforog. Rá tehát nem le-
het hivatkozni azzal szemben, hogy tisz-
telnél a pénzt.

Feltéve, hogy az ember vinni akarja
valamire.

Ez az egész tegnap jutott az eszem-
be. Egy ismerősöm öt mákít kért tőlem
kölcsön. Ha öt mákít kér, szó nélkül
odaadom. De aki a mákít bizalmasan
makinak nevezi, az biztos, hogy nem
komoly ember és nem fogja idejében
megadni.

Aki tüntet azzal a meghittséggel, ami-
vel a Deutsche Bank kibocsátványait
becézi, arról már tudom, hogy nem tar-
that fenn szoros nexust velük. Ez vala-
hogyan van, mint a boldogult Tiszá-
val. Az egész ország Pistának nevezte,
már tudniillik azok, akik nem ismerték,
a környezetében viszont egyetlen egy
ember se akadt, még legbizalmasabb ba-
ráját közt sem, aki ne Istvánnak hívta
volna, még a háta mögött is. Egész biz-
tos, hogy aki jóba van a dinárral s
mondjuk, őriz is belőlük vagy négyszáz-
ezer darabot a kasznijában, az nem fog-
ja *dinusnak* szólítani.

Ez különben tipikus pesti tempó.

A berlini becsületesen pünnignek hív-
ja a pünniget és eszébe se jutna lefity-
tyezni. Ezt már a berlini magyarok ta-
lálták ki.

— Adj kölcsön hatvan fittyet!

Ami azt jelenti, hogy az illető har-
minc pünniget szeretne óhajtani, de
biztonság kedvéért a dupláját propo-
nálja, mert ugyis tudja, hogy csak a
felét fogja megkapni.

Ha zsánerem lenne az összehasonlító
nyelvészet, akkor megpróbálnám kimu-
tatni a szerves összefüggést a »fitty« és
a magyar *fitying* szó között. De nem
zsánerem, ezért csak arra mutatok rá,
hogy a bécsi magyarok viszont *ficsi-*
hívták az infláció alatt a tizezerko-
ronást, minden szerves összefüggés
nélkül.

(Igaz, hogy nem is ért egy fityingot.)

Magyarországon minden pénzem-
nek megvolt mindig a maga nem-törvé-
nyes, de annál használatosabb második
neve, a legkisebbtől a legnagyobbig. A
huszfillérest *haci*-nak hívták, az ezerko-
ronást *lepedő*-nek. A tizkoronás volt az
ötös, a huszkoronás pedig a *tizes*. Tud-
niillik forintban gondolkodtak az embe-
rek. Egyrészt. Másrészt az egész be-
cézésnek volt titokban valami szándéko-

san kicsinyítő, jelentéktelenítő tendenc-
ciája. A *mellbevévők találták ki*. »Adj
ide egy ötöst« — ez egészen másként
hangzott, sokkal kevésbé vérfagyasztóan
mint az, hogy »Nem tudnál tiz koronát
kölcsönözni?« A tiz korona komoly ösz-
szeg volt, nagy pénz, azt meg lehetett
tagadni. Az ötös, az más. Az csak egy
ötös volt. Számánilag ugyan egyenlő
tiz koronával, de *tonetkailag már csak
a fele*. Volt valami szuggesztivitás így
a kérdésben: mi az neked, egy ötös?

Terrorizált a becézés. Amellett azt a
szerepet játszotta a pénzügyi operáció-
nál, mint a valóságos műtétnél a kokain-
injekció: érzéktelenítette a páciens,
csökkentette fájdalmát.

Ötven perccel.

Ugyanez volt az eset a kapupénz-ha-
tossal. A békében, amikor két krajcár
volt a rendes kávéházi borraival, nusz
fillér járt este tíz után kapunyitáért a
házmasternek. Husz fillér óriási összeg
volt; azzal narkozítottuk magunkat, hogy

hatosnak neveztük a huszat.

Hatvan százalékos enyhülés.

Eben áll épen a pénzzel-komázásnak
a demoralizáló hatása: a matematikai
alap kicsuszik az ember lába alól.

Csak az lehet milliomos, aki nem ko-
mázik a pénzzel.

En tisztelnél a pénzt és sohasem ko-
máztam vele.

Ez arra mutat, hogy milliomos leszek
Más ugyse mutat arra.

dló

Berekesztették a Népszövetség ülészakát

Guam elnök záróbeszédében méltatta az ülészak munkáját és dicsérte a Népszövetséget

Briand váratlanul elutazott Genfből

Genfből jelentik: A Népszövetség
nyolcadik ülészakát kedden berekeszt-
ették. Az utolsó ülés délelőtt folyt le
és miután Politisz görög delegátus elő-
terjesztette jelentését a hágai nemzet-
közi kongresszus előkészítéséről, Guam
elnök nagy figyelem közepett megtar-
totta elnöki záróbeszédét.

— A mostani ülészakon — mondot-
ta — sokkal tisztábban hallottuk a
Népszövetség vérkeringésének ütemes
lökését, mint eddig bármikor. Vala-
hányszor a különböző doktrínák szem-
be kerültek, mindig a népeknek az az el-
tökélt szándéka kerekedett fölül, hogy
együtt akarják a békét megalapozni. De
engem mindennél jobban meglepett

az a szép harmónia, mely az ülés-
szak bonyolult működése közben
megnyilvánult.

Ez annál figyelemreméltóbb és érdeke-
sebb, mert éppen most sok olyan kér-
dés volt napirenden, melyek nem egy-
formán érdekelték az egyes országokat.
A Népszövetség szószékéről már sok-

szor hangzott el az a kívánság, hogy
meg kell menteni a békét, de ritkán
hangzott a tanácsban és a teljes ülésen
olyan erőteljesen mint most.

Guam ezután méltatta a harmadik bi-
zottság munkáját a biztonság, a döntő-
bíráskodás és a leszerelés tekintetében és
hangsúlyozta, hogy

már érik a Népszövetség munká-
jának gyümölcse és ma már kü-
lönbséget lehet tenni gyakorlati le-
hetőség és ideák között.

— Nem keressük többé a célt — mon-
dotta — gyorsan és elhamarkodva, de
lefejtettük a mérföldjelző köveket és
bizunk abban, hogy a legközelebbi jö-
vőben hozzáláthatunk a lefegyverzés
célkitűzéséhez.

Az elnök megemlékezett a *locarnói*
szerveződésről, melyet, bár annak tulajdon-
képen csak Európára nézve van jelen-
lősége, az Ujvilág is nagy lelkesedéssel
fogadott. Nagy elismeréssel emlékezett
meg a Népszövetség gazdasági szerveze-
téről, a világgazdaság konferenciáról

végül
dicsérte a Népszövetség alkalmazko-
dó képességét minden érdek és
kezdeményezés iránt.

— Tárgyalásaink kezdetén azt a ta-
nácsot kaptuk, hogy várjunk, reméljünk
és cselekedjünk. Mondhatom önöknek —
fejezte be beszédét Guami — bizalom-
mal várhatnak, nyugtalanság nélkül re-
mélhetnek, mert *cselekedtek*.

Az elnök beszédét a delegátusok lel-
kesen megtapsolták. Guam ezután az
ülészakát *berekesztette*.

Genfben nagy feltűnést keltett, hogy
Briand megmásította elhatározását
és kedden délben váratlanul haza-
utazott.

Beavatottak szerint a francia külgy-
miniszter bizonyára fontos híreket ka-
pott Párisból, hogy annyira sietett
Briand elutazásával

meghíusult Briand és Stresemann
második találkozása.

melyet szerdára terveztek. Stresemann
csütörtökön utazik vissza Berlinbe.

Briand kijelentette Stresemannak, hogy Franciaország nem szakít a szovjettel

A német külügyminiszternek sikerült a háborus felelősség kérdése körül felmerült ellentéteket elsimitani

Az angol sajtó védi Németországot

Párisból jelentik: A *Matin* azt írja
hogy Briand és Stresemann hétfő dél-
utáni tanácskozása során elsősorban

Stresemannak a *Matinben* megje-
lent nyilatkozata került szóba,

melyben a német külügyminiszter min-
denben jóváhagyta Hindenburg híres
tannenbergi beszédét. Stresemann a ta-
nácskozások folyamán olyan nyilatko-
zatot tett, amely teljes mértékben ki-
elégítette Briandot.

A két külügyminiszter ezután az an-
gol orosz diplomáciai viszony megsza-
kításának esetleges következményeiről
folytatott megbeszélést.

Stresemann kijelentette, hogy Né-
metország nem híve a szakítás po-
litikájának és Briand is hangsúlyoz-
ta, hogy a francia kormány nem
szándékozik követni az angol pél-
dát.

A *Petit Parisien* azt írja, hogy Stre-
semann és Braguores belga delegátus a
franktörök ügyében hosszabb meg-
beszélést folytattak. A népszövetségi
ülészak első napjaiban a két államférfi
megegyezett abban, hogy úgy belga
mint német részről nyilatkozatot adnak
ki, melyben a franktörök harcok és az
állítólagos német kegyetlenkedés ügyé-
ben vizsgálóbizottság kirendelését ké-
rik. Hindenburg tannenbergi beszéde és
Jaspar belga miniszterelnök osztendel
válasznyilatkozata után Stresemann arra
a meggyőződésre jutott, hogy az idő
nem alkalmas még közös nyilatkozatok
kiadására és ezért

közölte a belga delegátussal, hogy
a javaslatát visszavonja.

A német és a belga kormány a felme-
rült konfliktust a szokott diplomáciai
uton fogják likvidálni.

Az angol sajtó, londoni jelentés sze-
rint, minden igyekezetével azon van,
hogy elsimítsa a háborus felelősség
kérdése körül felmerült konfliktust. A
lapok nem osztják a francia sajtónak
azt a véleményét, hogy

a háborus felelősség kérdésének fe-
szegete német részről a jóvátételi
fizetésekkel függ össze.

A *Daily Telegraph* erőlesen cáfolja ezt
a feltevést és rámutat arra, hogy a jó-
vátétel nem hozható összefüggésbe a
háborus felelősség problémájával. A
Manchester Guardian vezércikkben fog-
lalkozik Stresemannak a *Matinben* meg-
jelent nyilatkozatával és többek közt
a következőket írja:

— Teljesen világos, hogy

a versaillesi szerződésnek a hábo-
rus bűnösségre vonatkozó szaka-
sza módosítható, vagy törölhető,
ha egyszer majd eljön annak az
ideje.

Stresemann azonban tudja, hogy Fran-
ciaország erőlesen fog küzdeni minden
erre irányuló kísérlet ellen. Föltehető,
hogy Hindenburg és Stresemann nem
akartak többet, mint nyomatékosan le-
szögezni azt, hogy Németország nem
bűnös és nem kér kegyelmet, mert nagy-
hatalom, a német külügyminiszter azon-
ban túlságos optimista, ha azt hiszi,

hogy Franciaország hajlandó lesz ilyen
megvilágításban tekinteni ezt a kérdést.

Miskolcon megtalálták Gulácsy Margitot

Egy cselédszerzőnél keresett elhelyez- kedést Gulácsy képviselő leánya

Budapestről jelentik: A budapesti
rendőrség már harmadik napja nyomoz
az eltűnt Gulácsy Dezső országgyűlési
képviselő tizenhatéves leánya, Gulácsy
Margit után.

A fiatal leány eltűnése ügyében érde-
kes jelentés érkezett Miskolcra és a
jelentés alapján remény van arra, hogy
hamarosan sikerülni fog Gulácsy Margit
tartózkodási helyét megállapítani. A je-
lentés szerint a miskolci cselédotthonba
beállított egy fiatal leány, aki előadta,
hogy Kemény Katicának hívják, kifizé-
tetésű hivatalnok leánya és szülei anya-
gát helyezte kényszeríti arra, hogy mun-
kát keressen. A továbbiakban elmondta
azt is, hogy beszél németül és szívesen
elmenne nevelőnőnek. Az Otthon fel-
ügyelőnöje megpróbálta elhelyezni, de
a fiatal leány, csomagja hátrahagyásá-
val, időközben eltűnt. Amikor a miskol-
ci rendőrség tudomást szerzett erről,
kiszállt a cselédotthonba, felbontotta a
csomagot és az abban talált ruhákban
Gulácsy Margit *intézeti ruhára ismertek*.

Délután Gulácsy Margitot meg is ta-
lálták Miskolcon és visszazárállították
születhez.

Női énekkar-egyesület alakul Noviszadon

Ingyenes hangversenyek a nagy közönség részére

Noviszadról jelentik: Noviszadon néhány lelkes kezdeményező munkájának eredményeképpen a közeljövőben meg fog alakulni a noviszadi női énekkar egyesület. Az alakulás élén *Waldner Edit* hegedűművész és *Pastyán Szvetolik* karmester állanak, akik köré a noviszadi társadalom legjavából már igen szép számmal gyűltek össze az énekkarba belépni szándékozó hölgyek. A *Bácsme gyei Napló* az egyesület céljáról és programjáról beszélgetést folytatott *Waldner Edit* hegedűművésznel, aki a következőket mondotta:

— A noviszadi női énekkar egyesület úgy Noviszadnak, mint az egész Vajdaságnak már régóta érzett hiányát fogja pótolni. Az egyesület, távol minden dilettantizmustól, csakis komoly, az igazi művészetnek szentelt munkát kíván kifejtetni, hogy ezzel a valóban zeneértő és zenekedvelő közönségnek már régen kifejezett óhaját váltsa valóra. Munkarendünk keretel a következőkre terjednek ki: az énekkar kizárólag hölgytagokat vesz fel, felekezeti és nemzeti különbségre való tekintet nélkül, a tagok olcsó díj ellenében tetszés szerint részesülhetnek zeneoktatásban is. Hogy a zene iránti érdeklődést és szeretetet minél szélesebb körben felébresszük és annak élvezetében a társadalom minden osztályát részesíthessük, az egyesület kizárólag nyilvános és díjtalan hangversenyeket fog rendezni. Ezeknek a hangversenyeknek a keretében karének, szólóének, valamint hangszeres zene (szólo és együttes) fognak szerepelni. A vezetőség már az idej koncertidényben meg akarja kezdeni működését és máris összekötötésbe lépett a legkiválóbb hazai és külföldi művészekkel.

Az énekkar egyesület első összejövetelét már a közeli hetekben megtartják és mindazok, akik az egyesületbe be akarnak lépni, irásban forduljanak *Waldner Edit* hegedűművészhez, az egyesület jelenlegi titkárához, (Gajeva ulica 8.) vagy *Pastyán Szvetolik* karmaghoz, (Laza Kosztics-ucca 32.)

Amíg egy szindarab eljut odáig

Amerikában egy éve játszanak egy bukott darabot, ötszáz-ezer dollárt fizettek rá és azt hiszik, hogy a második évben világsiker fog elérni

Newyorkból jelentik: Amerika a legnagyobb szélsőségek hazája. Ott levestnek a műsorról szindarabot, ha a napi költségen alul csak egy dollárral is kevesebb a bevétel, de viszont akkor is adnak darabot, amint az az alábbiakból kiderül, ha ötszáz-ezer dollárt is ráfizetnek.

Igaz, hogy ilyen darabvásár csak egyszer volt, van és lesz Newyorkban. A darabot *«The Ladder»*-nek hívják (A létra) és ezidőszent a Cort-színházban játsszák. 1926 október 22-ikén volt premierje, nemsokára tehát egy éve van műsoron és allig látta valaki, allig beszélnek róla, csak most kezd mint különös nevezetességre szert tenni és amilyen furcsa város Newyork, még lehetséges, hogy egyesztendő bukása után nagy sikere lesz.

A két Davis

A darab szerzője *J. Frank Davis* — igazgatója, illetőleg előadója, vagy ahogy amerikában mondják: producere *Edgar B. Davis*. A szerző is *Davis*, az előadó is *Davis*, de mint a riporterek kinyomozták, semmiféle rokonság nincs közöttük a névrokosságon kívül. Csak-hogy éppen az előadó *Davis* jóbarátja a szerző *Davis*nak és barátságából adja a darabot.

Mert mért ne adná? Csekély 12.000.000 dollár vagyona van és ötszáz-ezer dollár költség a jóbarát darabjára már nem igen teszi se szegényebbé se gazdagabbá.

A »producer« *Davis* furcsa ember! *Edgar B. Davis* huszesztendő korában Amerika egyik legnagyobb cipőüzemének volt hirdetői igazgatója, ami nem kis hivatal, mert csak huszonötezer dollár évi fizetés járt érte. Amikor már elég pénze volt, otthagya ezt az állását és földkörüli utra indult. Elérkezett Szumatrába, ahol gummiültetvényes lett. Gummi Szumatrában? *Davis*nak igaza volt és néhányévi dsungelélet után megmilliomosodva tért vissza Newyorkba. Jóbarátja lett *J. Frank Davis*nek, aki-vel leutazott Texasba. Ott lenn délen

elhatározta, hogy petróleum után fog kutatni.

— *Petróleum Texasban? ... Csak örült ember gondolhat erre!* — mondták megint a szakemberek.

Ujra az örültnek volt igaza és egy-kétévi sikertelen furás után, a két *Davis* gazdag petróleumkutakra bukkant. *Edgar*, mint tulajdonos, *Frank*, mint kísérő és jóbarát.

The Ladder

A kísérő és barát *Davis*, miután kintartottan és gond nélkül élt, tűnődni kezdett, hogy mi lehetett ő az előbbi életében. Így jutott a gondolatra, hogy az inkarnációról darabot ír. Így született meg *«The Ladder»*.

— *Well!* — mondta a gazdag *Davis* a szegény *Davis*nek — nem azért áru az áru, hogy el legyen dugva. Piacra vele!

És kibérelte a *Mansfield* színházat, színészeket szerződített és a legnagyobb részvétlenség kíséretében előadta barátja darabját. Tökéletes bukás, a legüresebb ház!

— *Nem baj!* — vigasztalta a gazdag *Davis* a szegény *Davis*-t. — Megyünk egy másik színházba, más uccába.

És kibérelte a *Waldorf Theatre*t s hétről-hétre ott bukott tovább *«A létra»*.

— Minden vállalkozásomnál kintartottam, magyarázta az olajkirály, most se hagyom csak úgy könnyedén abba. És harmadiknak kibérelte a *Cort-színházat*, ahol a mesterművet még ma is adják és ahol október 22-ikén megüli bukásának egyesztendői jubileumát.

A legbőkezübb producer

A *Brodway* környékén csodákat mesélnek a milliomos *Davis*ról. Ilyen producer még nem született se Newyorkban se másutt a világon. Amikor társulatával kivonult a *Mansfield* és a *Waldorf* színházból, mindenkit gazdagon megajándékozott, akinek csak köze volt a darabhoz kapcsolatosan a színházépülettel. Még a takarítóasszonyokat is.

Ez a csodaember a szerzőknek ez az álma, aki, fájdalom, csak egy példányban van a világon, eddig ötszáz-ezer dol-

lárt fizetett rá barátja darabjára. Ugy intézte a dolgot, hogy a jóbarát körülbelül harmincezer dollár tantiémet kapott eddig az üres házak után. Most írja a remekművet és az őszi szezon új formájában kezdi meg a *«The Ladder»*.

Newyorkban már beszélni kezdenek a furcsa és eddig soha nem hallott esetről, az ötvenéves *Edgar B. Davis* nevezetesség, megírják róla hogy nőtlen hogy testvére látja el háztartását és hogy kintartóan bízik abban, hogy barátja darabja ez idén megérdemelt sikert arat és a második évben vissza fogja kapni az ötszáz-ezer dollárt!

És amilyen lehetetlen világ a színházvilága, még megtörténhetik, hogy a *«The Ladder»* csakugyan nagy siker lesz.

„Vért akarok látni!”

Egy szegedi színész megőrült, a kávéházban levelezőit és nőiá közben hirtelen fenyegette a pincéretket

Szegedről jelentik: Ötvös Aladár, a szegedi színház művésze, tragikus körülmények között megőrült. A fiatal színész valami nézeteltérés miatt eltávozott a színházról. Néhány nappal ezelőtt idegbetegség tört ki rajta. Napok óta szótlannul járkált, majd szónokolni kezdett és az uccákon beszédet tartott arról, hogy ő a világ legnagyobb színésze.

Tegnap az egyik legnagyobb szegedi kávéházban kitért rajta az idegbaj. Ingulira vetkőzött, felállott egy székre és hangosan ordítozni kezdett:

— *Vért akarok látni! Meztelen női testeket adjatok a művészek!*

A kávéházból mindenki ijedten menekült és a zongorista is el akart távozni. A szerencsétlen fiatal színész azonban ráordított:

— *Te itt maradsz és játszani fogsz nekem!*

A zongorista halálos rémületben verejtékező engedelmeskedett és egymásután játszotta el a színész kedvenc nótáit. Közben Ötvös Aladár örültsége egyre fokozódott, betörte a tükröket, a kirakato- kat és a pincéretket halállal fenyegette.

Végre előkerültek a mentők — akik heves küzdelem után ártalmatlanná tették és beszállították az elmegyógyintézetbe.

Falevelek

rtá. II. és E. dre

Kettesben ültünk az ismeretlen öreg urral egy fehérre lakkozott padon. Egészen magunkban voltunk, a szívünket megírtta a csend. Az öregur felemelt lassan a szeméit. A szállingózó levelekre mutatott és halkán, szomorúan felém fordult:

— Nézze csak... a legtöbbször sárgaságban hal meg!

Bólintottam.

— Csakugyan... sárgaságban!

Kissé furcsa volt ugyan a szomorúsággal átszőtt nehéz sóhaj. De két ismeretlen között az első szavak mindig nehezen indulnak; nem időztem hát sokáig a tétova mozdulatnál. Inkább a levelekre néztem.

— Pedig a sárgaság emberi betegség! — íjttem tovább az előbbi szavakat. — Az emberek tálekednek a koneyért s az embereknek fáj, ha a másik elér valamit. Már a kisgyerek is megkapja első napjaiban a sárgaságot; irigyli azt, aki előbbre van. Akinek kibujtak már a fogai.

Homályosan emlékeztem rá, mintha hallottam volna valahol, hogy az öregur orvos volt azelőtt. Itt a kisvárosban dolgozott: munkában, hajszában, porban telt el az egész élete. És amire megöregedett: jött az új generáció. Jöttek a fiatalok, az erősek, a könyörtelemek. Őt félretolták az utból. S néhány éve már csak magának él. Valahol a város mélyén, egy eldugott, rozoga házban. Senki nem látogatja, senkit nem fogad.

Azt hittem, most megered a nyelve és mond magáról egyet-mást, de ő hevesen intett, törékeny, vézna testén egészen áttitította a fellebbant láz: — Nem, nem! Az emberekről nem

akarok hallani semmit. Én már csak a faleveleimnek élek.

Lehajolt s egy duzzadóan erezett, vastag gesztenyelevelet vett fel a földről.

— Nézze például ezt a rajzolatot!... — emelte szeméim elé a levelet. — A levele lombja már nem sárgaságban hal meg. Itt feltűnően vastagok az erek!

Végtelen ujjával vigyázva összesodorintotta őket.

— Kopognak is, ugy-e? Ide lerakódott a méz!

Megállt egy pillanatra.

— És nincs... nincs menekvés...

A levél kiesett a kezéből, gondolkozva nézett utána.

— Élt egy fél évig: a nyáron át. Megöregedett. Érelmeszesedés. Vége.

Egy másikat húzott közelebb a botjával.

— Ez meg egészen vörös már... Szinte lilásba hajlik, akár az asztmások. Ugy látszik, roham lepte meg, nem kapott elég levegőt: megfult. Attól ilyen lila.

Egyre jobban elcsodálkoztam, ám ő egyre inkább belemelegedett. Akaratlanul is az emberekre tért át.

— Ugy halnak meg ezek a szegény levelek, mint az emberek.

Felugrott.

— Jöjjön! — intett frissen.

És sietve vonszolt magával.

Egy felfelé futó vadszőlőbokornál álltunk végre meg. A széles leveleket piros pettyeivel eljegyezte már az ősz.

Az öregur rámutatott a foltokra.

— Látja... itt vérzés támadt! Talán belső szerv sérülés. Napok óta akartam elhárítani: nem sikerült.

Megpróbálkoztam: hátha sikerül másfelé terelni ezt a furcsa beszélgetést. De nem jutott az eszembe semmi.

— Menjünk talán haza... — indítványoztam végül.

Az öregur gyanútlanul ráállt:

— Jó, menjünk!

Tervem azonban nem sikerült; nem tudtam egyhamar tőle szabadulni. Utközben minden egyes fánál akadt valami látnivaló.

Már kiértünk a parkból. El akartam búcsuzni, de ő még visszatartott. S néhány pillanatra megálltunk.

Hatalmas, sárga tenger volt innen kívülről a szinesedő fák összeakasztott lombja.

Ahogy visszaneztem: az öregur szeméből valami furcsa, zavaros fény lobbant a magasba.

— Féltelhetlek az utból: mégis vannak betegeim. Látja... — és a levelekre mutatott, — ezer meg ezer! Dühönghetnek az irigy kutyák: még egy könyvet is írok: a »Falevelek betegségei«-ről. Hatalmas lesz!

S felemelte a karját.

A sárga tengerből néhány fenyő zöldelt csak ki. Az öreg, mint a láng, csapott rá a zöld foltra.

— És látja ott azokat a fenyőket? Azok megtalálták már az élet titkát. Örökké élnek!

Kipirultan, szélesen kezdett hadonászni.

— Én is meg fogom találni a titkot! És meggyógyítok minden falevelet. Csak az embereket nem! Soha, soha! Pusztuljanak valamennyien!

Lázasan belémkarolt.

— Jöjjön... jöjjön! Egy pillanatra felvezetem a szobámba, meg fogom mutatni a munkámat! Már a második kötetet írom...

És vitt, hurcolt is már magával.

Rozoga, düledező ház előtt álltunk meg. Fából ácsolt, nyirkosó csigalépeső vezetett fel az emeletre. A dolgozószobában allig volt valami butor. Csak a

középen terpeszkedett egy nagy asztal s a sarokban huzódott meg egy ócska ágy: Székek, szekrény. És a földön, az ablakpárkányon, a butorokon, mindenfelé elszórt papirlapok. Az asztalon is egy nagy csomó.

Az öreg diadalmasan ütött a halmazra.

— A munkám!

Udvariasan az utolsó lap fölé hajoltam. Olvasni kezdtem a szöveget... és ekkor fölgaskodott bennem a rémület. Megdöbbsentem.

A sűrűn teleirt papirlapon egyetlen mondat ismétlődött sokszoros egymásutánban. Egyetlen felkiáltójel:

»Csak azért is dolgozom! Csak azért is dolgozom!«

Egyszer, kétszer, ötször. Sokszor.

Az öreg ördögien kifintorította az arcát és diadalmasan kacagott a hátam mögött.

— Örülési, mi?

S azzal a kéziratnak esett Dobálni kezdte a lapokat, szertehányt a teleirt íveket. Valami láthatatlan cél felé turt.

A beállott zavarban köszönés nélkül, észrevétlenül álltam odébb.

Akkor már tudtam, amit másoktól is hallottam később: az öregnek, már évek óta, örök homály borult az agyára.

Nem bírta el, hogy kiöregedett a sorból. Hogy az emberek nem keresik már fel. Hogy ujak, fiatalok jöttek az ő helyébe s neki félre kellett állni.

Megzavarodott.

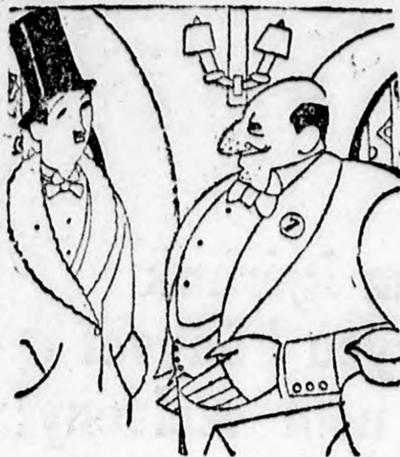
De nem bántott senkit. Hagyták hát a házában és nevettek a rigolyáin.

Élt még két évet.

Egy kezdődő szeptemberi alkonyaton halt meg. A szobájában akadtak rá: az íróasztala mellett, a kéziratára dülve.

Nagy munkájának már az ötödik kötetét írta.

KINTORNA

ban tíz embert, akik százötven dinárért fejérenként hajlandók magukat megvizsgáltatni.

A professzor tényleg megvizsgálja a tíz embert, zsebrevág ezeröttszáz dinárt és így szól a fiatalemberhez:

— Hát nézze barátom, miután én itt ezer dinár helyett ezeröttszáz dinárt kerestem, az ötszáz dinár pluszt megosztom magával, itt van magának kétszázötven dinár.

— Köszönöm tanár ur — mondja az ifjú miután eltette a pénzt — de engedje meg, hogy ezért a finom eljárásért egy öszinte vallomást tegyek.

— Halljuk.
— Be kell vallanom, hogy az édesapám nem halt meg, ő is a tíz között volt.

RADIÓ-MŰSOR

(A város mellett eszm a hullámhossz jelenti)
Szerda, szeptember 28

Budapest (555.6) 9.30: Hírek, közgazdaság. 12: Pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. 13: Időjárás- és vizállásjelentés. 15: Hírek, közgazdaság. 16: Kálmán bácsi mesél. 17: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 17.15: Breuer Mária (hegedű) és Schwalb Miklós (zongora) együttes hangversenye. 18.15: Német nyelvlecke. 19: Előadás a Studióban. Három egyfelvonásos. 1. »A királyné apródja.« Vigjáték egy felvonásban. Irta: Heltai Jenő és Makay Emil. 2. »Csókoltatom az anyósomat.« Vigjáték egy felvonásban. Irta: Keleti Márton. 3. »Husz perc egy esernyő alatt.« Vigjáték egy felvonásban. Irta: A. W. Dubaurg. 21.50: Pontos időjelzés, hírek, közlemények, löverseny-eredmények. 22.15: A Britannia-nagyszállóból Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin (484-566) — Stettin (252.1) 12.00: Harangjáték. 1.45: Harangjáték. 5.30: Népszerű zene. 7.05: Filatélia. 8.30: Zola emlékünnepe, E. és R. 9.30: Kamarazene. Brahms: II. gordonkaszonáta F-dúr op. 99.; Beethoven: Két variáció, gordonka és zongorára. 10.30: Őszi est, Dalok és zenekari hangverseny.

Lipce (365.8) — Drezda (294) 10.25: H. 12.00: G. 3.00: Gyorsírás. 6.05: Morsekurzus. 6.30: Angol lecke. 7.00: Turisz-

tika. 8.15: Vonósnegyes. Haydn: Vonósnegyes op. 64.

Bécs (517.2) — Graz (357.1) 11.00: Népszerű zene. 4.15: Hangverseny, 8.05: Szimfonikus hangverseny. Mendelssohn: Hebridák nyitány. Skót szimfónia. Vieriavszky: Faust fantázia, hegedűszólo. Wagner: Mesterdalnokok, 3 felv. előzene. utána népszerű zene.

A már előjegyzett
10 dináros könyvek
szétküldése megkezdődött
Ujabb előjegyzéseket elfogadunk
Konrath D. D., Subotica

London (361.4) — Daventry (1604.3) 1.00: Népszerű zene. 3.00: Shakespeare R. 3.30: Kamarazene. 4.00: Népszerű klasszikus zene. 6.20: Kertészet. 7.25: Orgonazene. Bach: C-moll és e-moll preludiumok. 7.45: Operaelőadás. Verdi: Trubadur c. 4 felv. operája. 10.20: Uccal énekesek E. 10.35: Tarka-est. rádió-kabaré.

Madrid (373-375) 12.00: II. T. 2.15: Gordonka és zenekari zene. 7.15: Hangverseny. 10.15: Barcelonai átvitel.

Milánó (322.6) 4.15: Népszerű rádió-kabaré. 8.45: Operaelőadás közvetítése.

Moszkva (1450) 3.00: Rádióelőadás. 4.20: Ijuszági előadás. 7.30: Szimfonikus zene. 10.55: Harangjáték.

München (537.7) — Nürnberg (303) 12.30: Kamarazene. 3.15: Könyvszemle. 6.30: Sakk. 7.45: Operett-est Kálmán és Lehár-operettekből. 8.50: Őszi est. Mozart: Vadászkvartett B-dúr. Őszi és szüreti dalok. 10.50: Ujság- és sporthírek.

SPORT

BEOGRAD

Jugoszlávia—Vienna (Bécs) 0:0. A bécsiek csalódást keltettek, bár Blummal és Gschweidlal álltak ki. A Jugoszlávia javuló formát mutatott.

CSANTAVIR

Csantaviri AK—Kanisai AC 2:2 (2:0). II. oszt. bajnoki.

BEOCSIN

Beocsini Radnicski—OSKV komb. 3:3 (3:2).

TŐZSDE

Zürich, szept. 27. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2035, London 2523.75, Newyork 51857.50, Brüsszel 7222.50, Milánó 2829, Amszterdam 20795, Berlin 12351, Bécs 7310.50, Szófia 375, Prága 1537 és egynyelvad, Varsó 58, Budapest 9070, Bukarest 324.

A novszadi gabonatózsdén a zsidó ünnep miatt a forgalom szünetelt.

A szombori gabonatózsdén a zsidó ünnep miatt a forgalom szünetelt.

Szentai gabonárak, szept. 26. A hétfői piacon a következő árak szerepeltek: Buza 290—292.50 dinár, ótengeri 210—215 dinár, új tengeri morzsolt december-januári szállításra 155 dinár, tavaszi szállításra 170 dinár, esőves tengeri 120—125 dinár, takarmányárpa 220 dinár, sórárpa 245 dinár, zab 180 dinár, bab 250 dinár, rozs 275 dinár, heremag 1900 dinár: örlemények: új lisztek árai októberi szállításra 0-ás liszt gg 470 dinár, 0-ás liszt Og 470 dinár, kettes főzölliszt 450 dinár, ötös kenyérliszt 430 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, daraliszt 195 dinár, korpa 190 di-

A budapesti gabonatózsdén a zsidó ünnep miatt a forgalom szünetelt.

Budapesti értéktőzsde, szept. 27. Magyar Hitel 90, Osztrák Hitel 55.5, Kereskedelmi Bank 132, Magyar Cukor 241.75, Georgia 19.8, Rimamurányi 127.7, Salgó 79.6, Kőszén 749, Bródi Vagon 3.2, Beocsini Cement 245, Nasici 176.5, Ganz Danubius 204, Ganz Villamos 179, Atheneum 29.5, Nova 43, Levante 26.2, Pesti Hazai 244.

Vizállás

A novszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 418 (-), Apatin 460 (+44), Bogojevó 420 (+37), Vukovár 320 (+34), Palánka 306 (+28), Noviszad 295 (+29), Zemun 198 (0), Pancsevó 176 (+0), Szmederevó 272 (-4), Dráva: Oszijek 190 (0), Száva: Mitrovica 174 (-19), Beograd 132 (-4), Tisza: Szentá 120 (+38), Becej 100 (+29), Titel 258 (+22).

A 7-es SZAMU CELLA!

REGÉNY

(14)

— Ugy hiszem nem sokat törődik velem, sőt ellenkezőleg.

— Miért?
— Mert mást szeret.
— Kit?

— Egy fiatal követségi titkár.
— Bizonyos ön abban?
— Még nem közölte velem.
— De hát ő! ő!

— A herceg vagy nagyon szerelmes belé, vagy pedig titkos okai vannak, amiért e házassághoz ragaszkodik... Miután pedig jól ismerem őt, azt hiszem, nem sokat törődik az akadályokkal.

E szavakra a fiatal nő összeresztett és szeme hirtelen elhemályosodott.

— Jól van — mondá röviden — az értesítések kicélgitene. Köszönöm, távozzék.

Miközben a pampasi távozott, a nő a visszatartóztatott düh mozdulatával tenyerébe temette fejét.

— Mit tegyek!... mit gondoljak! hebegte kétségbeesve... Óh! gyűlöletem... Óh! szívem!

Elhallgatott és elsápadt. Egy kéz érintette vállát. Visszafordult és az aggastyánt látta maga előtt, kivel a bába jött.

— Viviána — mondá ez a gyöngéd szemrehányás hangján, megígérte, hogy nyugodtan marad és ha külvilem más hallotta volna szavait...
A fiatal nő kezét tördelte.

— Igaza van, felelte... oktalan vagyok. Mindent elronthatnék, de ha tudná, mennyit szenvedek és mily fontos gondolatok keringnek agyamban.

— Bátorság.

— Hát nem elég bátor voltam-e eddig?
— Kétségkívül, gyermekem és ki állítja az ellenkezőjét? De azért viseletében bizonyos különbségek vannak, melyek elremitenek. Sőt, ha tekintete villámokat lövel, nem küzdhetem le rémületemet és ilyenkor azt gondolom magamban, hogy bensejében a komor és rejtélyes ösvények egyike rejlik, melynek mélyébe egyedül Isten szeme láthat!

Miközben az aggastyán beszélt, a fiatal nő arca egészen kiderült és ajkán gunyos mosoly vonult végig.

— Ugy van — igaza van, sir Douglas — és ön titkaimnak csupán felét bírja.

Kezét szívére téve, folytatta:
— És inkább saját kezemmel tépném ki szívemet, hogys e titkot élő lényvel közölném.

.....
György a mexzikóiával együtt távozott az erkélyről és az igazat megvallva, most már nem bánta, hogy hallgatózott.

Most már nem kételkedhetett többé. Ez a nő Valentináról és Liprani hercegről beszélt, Valentinát emlegette oly gyűlölettel és haraggal.

Kicsoda volt ez a nő és mitől kellett félnie?

E tekintetben egyedül Senneterre Lucian világosíthatta föl és György azonnal fölkeresésére indult, föltéve magában, hogy meg mondja azt, amit hallott.

— Néhány szóra kérek — mondá — mihelyt találkoztam vele. Az imént egy bájos nőnek nyújtottam karodat, kinek beléptél a bámulat moraja fogadta. Szeretném tudni, kicsoda az a nő.

Lucian nevetett:
— Talán bizony szerelmes vagy bele.

— Jól tudod, hogy nem, felelte György, de különös érdekel, hogy megismerjem.

— Bemutassalak?
— Nem... Csupán azt mond meg, hol láttad?

— Hát a Floride gözönső, mely Port de Franceből hozott.

— Tehát kreol?
— Bourbon vagy Martiniqueből, nem kérdeztem és ő nem mondta meg. Csupán annyit tudok róla, hogy a gyarmatokból jó, hol elvesztette férjét.

— És mi a neve?
— Murderné.

— Mit akar Franciaországban? — kérdezte György.

Lucian mosolygott.

— Patvarban! — felelte vigan, Murderné — Viviána nem közölte velem titkait, de úgy hiszem, Franciaországban keresi azt a boldog halandót, kit boldogult férje jogaival fog fölruházni. »S ha úgy akarja, én lépek helyébe.«

Lucian ezt az idézetet Hugo Viktor kitünő verséből meglehetősen drámai mozdulattal kísértte és újra távozni akart, midőn hirtelen meglepetve állt meg egy férfi előtt, aki egyszerűen volt öltözve és kiterjesztett karral közeledett feléje.

— Sir Lionel? — mondá Lucian, megszorítva a feléje nyújtott kezét.

— Én vagyok — felelte az amerikai mosolygva.

— Ön Párisban!

— Tegnap óta — felelte az amerikai.

— S látni akarta tengerész miniszterünk ünnepélyét?

— Ugy van.

— Ezt már szeretem — folytatta Lucian — de remélem, hogy nem fog itt maradni és meglátogat vagy a minisztériumban, vagy pedig lakásomon, Taitbousucca 14.

— Köszönöm, nem fogok elmaradni.

— És miután az amerikai távozni készült:

— Már elhiagy? — mondá Lucian, visszatartóztatni akarva őt.

— Ma éjjel ön mindenkié és nem akarok visszaelni idejével... de viszontlátjuk egymást.

— Remélem!
— Igérem!
Ezzel Lionel eltűnt.

Lucian magára maradt Györggyel. Mihelyt az amerikai eltűnt, ez utóbbi mosolygott és barátja felé fordult.

— Már az igaz, hogy a világ minden részében ismerőseid vannak, Kicsoda ez a Lionel, akit oly barátságosan fogadtál?

Lucian elkomorodott és gondolkodott.
(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Nabavka brašna

Savez Nabavljačkih Zadruga Državnih Službenika u Beogradu (Kralja Milana ulica 81.) treba više (50—100) vagona prima bačkog brašna (brojevi Ogg, Og, 0, 2, 5, 6) za liferovanje od sad do avgusta 1928. godine, plaćanje u gotovu.

Ponude na prednju adresu do 5. oktobra 1927. god. 9662

Magyar vizum nem szükséges!!

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza 1927. szept. 21-től október 22-ig.

Fenti időn belül a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménytel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosít.

Fenti 30 nap alatt a Budapestre és vissza való utazásra, nemkülönben a Budapesten keresztül eszközendő átutazásra lényeges vasuti díjmérséklések, továbbá szállodai és vendéglői kedvezmények adatkak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványok (40 dinár és portó beklüldése ellenében).

Szobotica: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Közgazdasági Bank, Kereskedelmi és Iparbank.

Novisad: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Putnik Utazási Iroda, Kereskedelmi és Iparbank.

Velikibescerek: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Velikibescereki Takarékpénztár.

Szombor: Bácsmegyei Napló kiadóhivatala, Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Novivrbas: Országos Hitelbank R.-T.

Pancsevo: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete Népbank R.-T.

Beograd: Putnik Utazási Iroda, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kereskedelmi Megbizott (Beograd, Palata Akademie, tel. 20—23) szerezhető be.

PUDLER BERTA

ezúton értesíti a nyilván tisztelt hölgyközönséget, hogy

női kalapüzletét

amely 17 év óta a Városháza épületében volt, amai nappal az

uri kaszinó házába helyezte át

Kérem továbbra is a subotici és környékbeli hölgyközönség

szives pár fogását és igyekezni fogok, hogy ezután is szép, izlées és finom munkákkal rendeljem a legtejesb mértékben kedő gis m

GRAND HOTEL PARK NAGYSZÁLLODA

Budapest, VII., Baross-tér 10

Telefon J. 330—82, 331—83

A magyar főváros legnagyobb és legkényelmesebb szállodáinak egyike 200 szobával, a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben
Központi gőzfűtés, állandó meleg és hideg vízszolgáltatás
Szobák 3 pengőtől feljebb
Kitűnő konyha. Fajborok és pezsgők
Csaádi kávéház elsőrangú cigányzenével, nyári terasszal — — — Külön termek

Elsőrendű

makói hagymát

és

I-a rózsakrumplít

szállít legolcsóbb áron csak nagyban

IVO BAUM BEOGRAD

Telefon 38-52 Kr. Petra 64/I Táviratcím: Zítobau m

Allandó nagy raktár Beogradban

I-a Rózsa-burgonyát, Hagymát, Fejes-káposztát és Szilvát

legolcsóbban szállít

LEDERER JENŐ

bank- és bizalmaslete, gyűmölcs és fűszerek kivétel

NOVISAD, Vilsonov trg 7.

Telefon: 22—14.

Raktár: Temerinska ul. 38.

9645

SZÉNA — DIÓ

Sveopće - trgovačko d. d. Zagreb

fióközlete: Novagradiška

ELAD: elsőrendű szénát és diót nagyban

Sürgöncim Novagradiškán: Sürgöncim Zagreb:

„NEUMANN”

„SISAKVEIS”

Távbeszélő sz.: 55. Távbeszélő: 1-54, 11-29.

9309

Ujabb 500 darab

angol szövekből végig bélelt

női és leánykabát

érkezett raktárra

450 din.

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza, Szubotica

Nem ígérünk ingyen könyvet és nem szelvényt küldünk,

hanem finom pap'rra nyomott, diszes keménykötésbe kötött kiváló irodalmi munkát

az utódállamok magyarsága számára!

Mikszáth Kálmán válogatott regényei

12 kötetben. - Egy keménykötésű, diszes kiállítású könyv ára 10 dinár a rendelőnek kikézbcsítve.

Semmi egyéb költség nincs!

Megjelennek: Szent Péter esernyője, Beszterce ostroma, Noszty fiu esete Tóth Mariival, Különös házasság, Uj Zrínyiász, Akli Miklós, Prakovszky, a süket kovács, A kis primás, Galamb a kalitkában, Tót atyafiak, A jó palócok, A vén gazember, A beszélő köntös, A fekete város. Minden kötet teljes és önálló egész.

Először a „Szent Péter esernyője” jelenik meg!

Ezek a könyvek könyvtári forgalomba nem kerülnek és csak azok kaphatják meg, akik az alábbi megrendelőlapot kivágják és 10 dinár megrendelési összeggel együtt Minerva-Nyomda Subotica címre, legkésőbb október 15-ig beküldik. Szétküldés a rendelés sorrendjében.

Itt levágandó

Szelvény

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Alulírott ezennel megrendelem Mikszáth Kálmán válogatott regényei című 12 kötetes művet, kötetenként 10 dinár vételáron. Az első kötet: Szent Péter esernyője című regény kötet példányáért 10 dinár vételárat egyidejűleg beküldöm.

név

lakhely

pontos cím

Ujabb 500 darab

angol szövekből végig bélelt

női és leánykabát

érkezett raktárra

450 din.

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza, Szubotica

Pénzt és időt nyer,
ha építkezéséhez
vagy házjavításához
oltott meszet!
használ. A legkisebb
mennyiséget is ház-
hoz szállítom. Kap-
ható városi raktá-
ramból.

Illgen Károly
építési anyagok kereskedése
Sokolka ul. (Gombkő 5
utca 17.) Telefon 667.

TÖBB VAGÓN
elszrendű, fehér
ETKEZÉSI BURGONYÁT
zép, jó árú, legolcsóbb áron
alán!

A. VOLK
terménynagykereskedő
LJUBLJANA

Ügyes és bevezetett
képviselőket
keresünk jugoszláviai sors-
jegyek kis havi részletek-
ben fizetendő eladására.
Ajánlatok J. C. Zumbulović
Beograd, Kralja Petra ul.
52. címre kéremnek.

Tűzifa és kokszt
magánosok részére
legolcsóbb áron

Acs Andor
tűzifaanyag-kérelkedés
Subotica,
8753 Badačeva ulica 12

HÁZ ELADO
NOVISADON,
15 évi adómentességgel, évi
jövedelem 70.000.— Dinár.
Ára 230.000.— Dinár. Köz-
vetítők díjaztatnak. Cím:
REKLAM hirdetőiroda
Novisad, Vilson-tér 7.

FIGYELEM! FIGYELEM!
Reggel 4 órá ól
kitünő reggeli
és friss ételek
Komplet ebéd 12.—
Vacsora . . . 10.—
Francia vörösbort vagy
burgundi és őrizling
veltelini poharank'nt 3.—
A már elismert, híras szerb, ma-
gyar és francia konyha. Udva-
ras és figyelmes kiszolgálás.
Abonnenseknek
jutányos árak!!
OBILIČ-vendéglő
a vasútnak átellenében

Borbélyok figyelmébe
27-28 polárt beretvák, polárt
fenők, szijak, kövek, solin-
geni és angol beretvák,
ollók, hajvágógépek stb.
állandóan raktáron és ol-
csón kaphatók. **Orvosi**
műszerek és minden
vágóeszközök élesítése és
javítása legolcsóbb.
MEZNERICS PÉTER
lése és műköszörszűsni
Subotica, I. Brozova ul. 5.

ELŐNYOMDÁT
MODERNŰL FELSZERELVE,
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT

Leopold
Sámuel
előnyomda berende-
zési gyára
4852 **Senta**

Tankönyvek
árjegyzékét ingyen küldi bar-
kinek magyar- vagy német-
nyelvű iskolák részére

Lipsitz i Lampe!
könyvkiadó Subotica 7861

Legdivatosabb
kalapú önságok

931 **PARIS**
kalap színház, Pašić ul. 9

STOMATIN

**egyetlen, leghatásosabb és egyáltalán nem pótolható, kizárólag a léggyógy-
tartalmúbb növényekből készült gyógyszer, mindennemű gyomor- és bélbaj ellen,**
amely a legnagyobb sikerrel hat:

**rossz emésztésnél; gyomorfekélynél; gyomorsav-túltengésnél és más
gyomor- és bélbajná; felbőfögéseknél; rendetlen és nehéz székelé-
seknél; ájulásoknál; vértisztatlanságnál; étvágyhiánynál; gyenge-
ségénél, álmatlanságnál, stb.**

A **STOMATIN** az alatt a rövid idő alatt, amióta forgalomban van, **kedves,
nélkülözhetetlen és pótolhatatlan** lett mindazoknál, akik az elősorolt betegségek
valamelyikében szenvednek, amit lejjebb igazolnak az alatt közölt levelek.

Egy üveg ára 75 dinár

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban, drogériában és az előállítónál.
Vidéki szállítás **bé mentve.** Megrendelések és az összegyek a következő címre küldendők:

LABORATORIUM „SALVATOR“
Apothekar
Mr. P.

Milan Bog. Kovačević

Beograd — Lauđanova 52

A STOMATIN KÖSZÖNÖLÉVELEI:

Tisztelt Kovačević ur!

Röviddel ezelőtt egyik barátom, aki tudta rólam, hogy gyomorbajban szenvedek, ajánlotta
nekem az Ön „Stomat“ különlegességét, mint rendkívül jó és biztos gyógyszert minden gyomor-
bajnál és amely már ő is kigyógyította bajából. Minthogy én is már hosszú idő óta yomorfekély-
ben szenvedtem és mindenféle gyógymódot és gyógyszert megpróbáltam, de minden eredmé-
ny nélkül, úgy hogy orvosaim azt ajánlották, hogy végeztessék magamon gyomorműtétet és
amire én már majdnem el is határoztam magam, habár tudtam, hogy ezzel mennyi és milyen
veszélynek teszem ki magam. A műtét előtt elhatároztam, hogy kísérletet teszek az Ön „Stomat“
jával, hátha ez gyógyulást hoz. Inni kezdtem a „Stomat“-t és már a második üveg után sokkal
jobban éreztem magam. Hinni kezdtem a meggyógyulásomban és a hatodik elfogyasztott üveg után
beállt a teljes gyógyulás. Ma már teljesen egészséges vagyok és amellet boldog, hogy megme-
nőkültem ettől a nehéz, veszélyes és elviselhetetlen bajtól, mint amilyen a gyomorfekély. Ma,
amikor ismét egészséges, erős és munkaképes ember lett belőlem, csak ezt mondhatom: hálás
köszönet Önek Kovačević ur, az Ön ideális és kitünő (vagy ahogy az apám mondja: „Isteni“)
gyógyszerért, a „Stomat“-ért.

Beograd, 1927 augusztus 15.

9127

MIHO PUŠIĆ, hajótulajdonos

HA #803
kárpitos munkára
van szüksége for- ul-
jon bizalommal
FARKAS kárpitoshoz
Subotica Zmaj Jovin trg
(Minerva palota me left.)
Ahol már heti részlet-
fizetésre kaphat
szelont, matracot.

FAJGALAMBOK
40 drb fehér, angol pávás
akár együtt, akár egyenként a
tegyézet megszüntetése végett
minden elfog átható áron sür-
gösen el d.). A törzsek német-
ország és a szilvárcsányi (a bu-
apesti kiállítás aranyé em-
nel kitüntetés) fajgalambok te-
vés-déből származnak és azok
vadékaik. Ugy állásra mint te-
nyéztésre elsőrangú állatok
ELEGHY HUGO Obeckerek
Karadjordjev trg 9698

ABLAKÜVEG
minden méretben legolcsóbban
kapható

Drag. Obradović
Üvegyári lerakat
Beograd, Knez Milana ulica 31.
U oševa Pivnica

„ORPHEUS“ RUDOLF HNIS
zeneműkiadóhivata.
SUBOTICA, Jelačićeva 6.
Raktáron minden klasszikus és
modern zenemű. Az egész aka-
démiai tananyag. Nagy raktár-
zenekari művekben. Karmester-
urak részére külön zenekari
osztály. Filmkísérő zeneművek.
Versenyen kívüli árak. Ár-
jegyzékek ingyen és bérmentve

Svájci hajtószijak
Staub & Co
Männedorf a/Zürichsee bőrműveinek
gyártmányai
Legjobb minőség, bányacse zett, nehe-
zítetlen és zsirozatlan, minden üzem-
hez, a mindenkor atmoszferikus
hatások figyelembevételével.

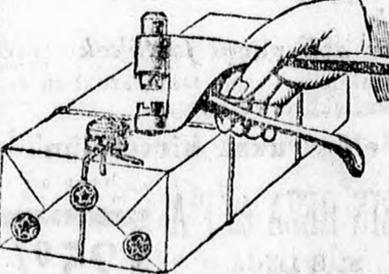
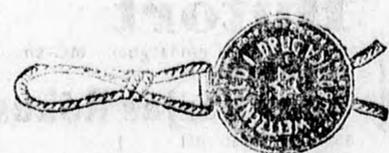
FŐLERAKAT:
H. & Ch. Vögteli, Beograd
KNEZ M. HAJLOVA 50/I * TEL. 4-19

LERAKAT:
AMAN FERENC SOMBOR,
Apatint ul 44

**Malmok, gyáro-
sok, kereskedők**
figyelmébe!

Zsákok, bálák,
postacsomagok
részben acéllemez
plombák bármily
kivánt domborny-
másu felirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél
Subotica

ZORA VODA!
LEGUJABB SZER AZ ŐSZ HAJ ELLEN!
Nem fest, hanem visszaadja az ősz hajnak
az eredeti színét. A használatot a Zagrebi
egészségügyi osztály 1796/1920. sz. a. vegy-
elemzéssel engedélyezte és teljesen ártal-
mat annak nyilvánította.
A siker biztos és tartós. Egy üveg ára
postaköltség nélkül D 35.— Megrendelések
utánvétel mellett küldetnek. Cím:
Proizvodnja ZORA VODE Zagreb,
Du a ulica 52. 7894

Törv. védve

Valdaságtól városokban és nagyobb községekben k'pviselőket keresünk.

A KOVÁCS-FELE
Nagyenyei Arckenőcs
és
Borax-szappan
évtizedek óta elismerten a legjobb és legártalmatlanabb
arcszépítő és bőrfinomító szer. — Kapható minden
gyógyszertárban, drogériában, és illatszertüzletben. —
Főelárusító: **Drogeria Hercl Subotica,**
Aleksandrova ul. 1.

„Alexa“ nyakkendőgyár
értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy az ősi nyak-
kendő új nságok megérkeztek és
10.000 darab
kerül mártól kezdve eladásra darabszámbra és nagyban is
ojuvácsa ulica 5. Beograd szálloda mögött.

Gyakorlattal bíró komoly, megbízható
SEGÉD
a rövidáru és galanterie engross szakmából
felvétetik **Gross és Lazić** nagykereskedő cég-
nél NOVISAD 9655

Elegáns párisi modelljeim érkeztek.
Bársonykülönlegességek
Sikkei filzkalapok
100 dinártól kezdve
A legnagyobb választék
ESZTERKÁ-nál a korszón

MOST JELENT MEG
Madsida Mustafa
török császári hercegnő
Vágyak és szenvedések kelet fátyla alatt
című szenációs könyve a
háremélet eddig ismeretlen
intimitásairól. Ára 50 dinár.
Kapható a Bácsmegyei Napló Könyvosztályában

KORZÓ MOZI
 Csütörtöktől—vasárnapig
LYA DE PUTTI
 első amerikai filmje
Kurtizan halála
 Egy kolostorban nevelt ifjú szerelmi csalódásai
 Ezenkívül
DSUNGEL URA
 izgalmas kalandfilm a vadnyugatról 6 felv.
 Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI
 Egész héten
Csárdáskirálynő
 Kálmán Imre operettje
 Kosáry Emmu Király Ernő
 szerepében
 Lyane Haid Oscar Marion
 a többi szerepekben
 Balla Mariska, Székely Ibolya, Sarkady Adár, Vendrey Ferenc, Ráday Imre
 Jön! Ronald Kolman, Bánky Vilma világfilmje
Sivatag árvái

APRÓHIRDETÉSEK
 Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnaponként és éjszakai hirdetésen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
 Csak felhívásig tartó leveleket továbbítunk.
 Kérdésekben forduljanak a kiadóhoz.

SÉRVBEN
 szervenőknek
FIRMUS patent sérvkötő a legújabb találmány, a legnagyobb sérvnél is biztos védelem!
Haskötők, gumifűzők, gumiharisnya, egyenestartók, minden orvosi gumiáru, kötszerek, műszerek, mindenféle betegápolási cikkek
 a legjobb minőségben a legolcsóbb áron kaphatók
DEUTSCH IZIDOR
 orvosi műszerész
 Telefonszám 216 Subotica Alapított 1897

LEVELEZÉS
 Két fiú két szép urileány ismeretséget keres. Leveleket »Intelligencia« jellegű alatt a kiadóhivatal továbbítja. 9699

Tanulóleányokat felvesz:
 Csapó női szabó, Subotica Bányaköz. 9607
Tanonc felvételt Kőrösi Géza fűszer- és csemegeüzletében. Rudić ul. 9599

Lagner
 uri és női fodrász üzletben a kiszolgálás vezet
Babihajvágás, manikűr, ondulálás, hajfestés, hajmunka, maskirozás és babaklinika
 Mindenféle női haját a legmagasabb áron vész
Jovan Lagner
 fodrász, Pašićeva ulica 6

VÉTEL-ELADÁS
 Vennék 200 gyermek-léggömböt. Cim a kiadóban. 9702
Nemes gyümölcsfák őszi szállításra megrendelhetők
 Bednárz-féle faiskolában, Starakanjiza (Bačka). Kérjen árjegyzéket. 9705
Sentán, Folyó uccában, új épület 3 szoba, konyha, melléképítményekkel azonnal eladó. Bergel Jakab. 9708

Most jelent meg a
Polgári Jog Esettára
I. évfolyamának első füzeté a Magánjog, Kereskedelmi- és hiteljog, Perjog
 Minden jogásznak, ügyvédnek, bírónak nélkülözhetetlen
Ára Din. 60.—
 Kapható a
Bácsmegeyi Napló Könyvosztályánál
 Vidéki megrendeléseknél 5.— dinár portó

HÁZASSÁG
 Sok vagyonos nő vagyonosan urakhoz is férhez-menni óhajt. Megbízást elfogad. »Amor« házasságközvetítő iroda, Temesvár. 4. Str. Berteloth 21. 1632

6 lánccal jóménőségű föld a palicsi strandhoz közel, Dr. Vas ügyvéd és Sarcsevics (Kucsera) Ivan szomszéd-ságában eladó. Érdeklődni lehet Dr. Solti Imre nyug. városi főügyésznél Starakanjiza. 9715

25% Háztartások 25%
és iparosok figyelmébe!
 Lakk- és festékárú detailosztályunk átszervezése folytán az összes raktáron levő lakk- és festék-áru cikkek árait **25%-kal** leszállítottuk. Mindenki saját érdekében használja fel ezen ritka kedvező alkalmat, hogy szükségletét elsőrangú **padló-lakk, fírnis, butor-lakkok, fehér és színes emallakk, olajfesték minden színben, ecetek, legfinomabb vegyi festékek** és az összes a szakmába vágó festékárúkban és festőszerekben beszerezze.
Meg nem felelő árukat kicserélünk!
 Készpénz-megtakarítás Készpénz-megtakarítás
25% KLEIN GEZA és FIAI 25%
 SUBOTICA

FOGLALKOZÁS
 Szakácsnét felvesz Sztipics vendéglős, Subotica. 9652

Ford, keveset használt, kifogástalan személyautó, juttányosan eladó. Autogarage Weigand & Co., Subotica. Telefon: 4-47. 9709

25% KLEIN GEZA és FIAI 25%
 SUBOTICA

Fiatl özvegyasszony, ki szerbül, németül és magyarul beszél és főzni jól tud házvezetőnői állást keres Cim a kiadóban. 9710

Bognárműhely teljes berendezése eladó. Érdeklődők forduljanak Kristof vendég-lőshöz Vel. Bukácson, vagy Vel. Beckereken, Slovačka 6. al. 9697

371 Butort
 izléses és jó minőségben, méltányos áron, részletre is
Nagy Varjas Rókus
 asztalos mesternél
 VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkeplac)

Starija gospojica s perfektnim nemačkim i hrvatskim govorom traži mesto k deci Adresse u administraciji. 9716

Jó állapotban levő 6 cilinderes Steyer autó igen juttányosan eladó. Érdeklődni lehet II. kör, Oslobodjenja ulica 107. szám alatt. 9695

Szerezzen örömet gyermekének és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
 a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában
Ára Din. 75.—
 Vidékre 5 din. portókölttség

Fiatl férfi okleveles gyógyszerész munkatársat keresek, ki a szerb nyelvet is beszéli. Ajánlkozásban eddigi működési helyei megjelölendők. — Beer Emil gyógyszerész, Sztarakanjiza. 9703

Jó állapotban levő 60—70 HP Dieselmotort megvételre keresünk. Cim a kiadóban. 9664

Szerezzen örömet gyermekének és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
 a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában
Ára Din. 75.—
 Vidékre 5 din. portóköltség

Jó házból való fiú tanonc nak felvételt. Sudar cukrászda, Trg Sloboda 2. 9694

Téglagyár, 18 hold földdel egy tagban, 1 kökemencével, mely a szőzön alatt kb. 1.500.000 téglát éget utilakással, 14 munkaslakással, 32 méter magas kéménnyel, ártézi kuttal, 4 téglaszárítószinnel, teljes gyári felszereléssel, gyümölcsöskerttel szőlővel betelepítve, méhészettel eladó. Levélre nem válaszolok és csak komoly vevőkkel és személyesen tárgyalok. Para Stepanov Mokrin. (Bánát.) 9515

Szerezzen örömet gyermekének és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
 a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában
Ára Din. 75.—
 Vidékre 5 din. portóköltség

Tanítónő, aki elsőosztályú gimnazistalány oktatását s vizsgára való előkészítését vállalja, vidékre felvételt. Az oktatás történetét magyar, német, vagy szerb nyelven. Akinek zenei ismeretei vannak, előnyben. Az illető teljes ellátást s megfizetését kap. Ajánlatokat »Tanítónő« jellegűre a kiadóba kérek. 9548

Kocsit, használtat, kis ponylóhoz, keresek megvételre. Huth mészáros, Bajmok. 9671

Szerezzen örömet gyermekének és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
 a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában
Ára Din. 75.—
 Vidékre 5 din. portóköltség

Oktober 1-én megkezdem rendszeres zongoraóráimat és néhány növendéket még elvállalok. Vig Károly. Sombor, Trg Kr. Marije 4 Fölvétel d. e. 10—12. 9293

Gami- és combiné-fűzők fehér és színes, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Szerezzen örömet gyermekének és rendelje meg
Csili Csala Csalavári csalafintaságait
 a Bácsmegeyi Napló könyvosztályában
Ára Din. 75.—
 Vidékre 5 din. portóköltség

Angol tanár vállalt csoportként tanítást hetenként kétszer, havi 80 dinárért. — Cim a kiadóban. 9635

5 kapa szőlő, házzal, pesti vasut második örházánál folyó hó 29-én d. e. 9 órakor árverésen eladatik. — Bővebbet dr. Tordai Izso ügyvéd irodájában. 9627

VÁROSI MOZI
 Hétfőtől—szordáig
A vörös egér
 Egy apacsányból lett nagyvilági hőgy története. Főszereplők
 Aud Egede Niesen, Paul Richter
Fix és Fax kalandjai
 Főszereplők: Sid Smith és Harry Mc. Coy.
 A két film között:
Klasszikus és groteszk táncok
 Táncolók: Foter, Guy, Sokolova táncotrio
 1. Fantastikum. 2. Szület. 3. Keleti táncok. 4. Bojár-tánc
 5. Charlie Chaplin. 6. Kozák-tánc
 Előadások kezdete délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor.

Kisebb esztorgapadot keresek megvételre. Plügel, Petrijevci, Oszijek mellett. 9542

1 db 60 hlt. lagerhordó eladó. Cim: Petar Vojnić-Zelie, Šupljak állomás, Palics mellett. 9673

Eladó kovácszszerzőm jókarban levő. II. Paja Kujundžić ul. 87. Subotica. 9634

Előrendő író, számoló, címző és sokszorosító gépeket és azok kellőkeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak Paul cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9533

Olcsó házhelyek eladásal
 A szegedi szőlőkben 36 házhely kerül olcsón, kedvező fizetési feltételek mellett eladásra. Érdeklődni lehet Dr. Vas Antal ügyvéd irodájában, vagy a helyszínen — Ruttkay Lászlónál 9470

KÜLÖNFÉLE
 Két diákleányt avagy diákot teljes ellátásra elfogadó urial család. Željeznička ulica 4. 9692

Paprika eltevéshez 25—30 literes sörshordók 30 dinárért kaphatók Frank Sándornál, Subotica, halpiacon. 9674

November 1-től bérbe adnám teljes berendezéssel autót, gép- és mechanikai műhelyemet. — Daubner. Sombor, Trg Cara Uroša 5 9704

Gyümölcs- és rózsafákról árjegyzéket díjtalanul küld Gallé Viktor városi kertész Senta. 9012

Beltérhez közel szobakonyha kiadó. Cim: Ivanova ul. 10. 9693

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza, aranyórak, láncok, ezüstbot és óra, aranygyűrűk, briliáns és gyémántgyűrűk, aranytőrök, családi Singer varrógép, horvát és szerb írógépek. VI., Trumbićeva ul. 11. (Csirkepiac) Kis. 9459

Bérbe és megvételre keresek kisebb és nagyobb birtokokat. »Bömches« ügynőksége, Bácskatopola. 9706

Spiantert (remelter-zinkel) mélyen a napi áron alul szállít minden mennyiségűt. »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina 1. 8280

Elveszett Merković István névre szóló Városi Takarékpénztári belétkönyv. — Kértek a becsületes megtaláló a könyvecskét adja le a Városi Takarékbán. 7714

Kávéház Suboticán a város centrumában, komplett berendezéssel más vállalat miatt eladó, vagy átadó kedvező feltételek mellett. Cim a kiadóhivatalban. 9631

Diákok, kik helyeiket változtatni akarják, jó családnál, gimnázium közvetlen szomszéd-ságában, jó otthon kaphatnak. Cim: Kajić illatszertár, Szubotica. 9712

Akkumulátortelegeket, fémiszapot, fémhamut, ócska rezet, fémét, önt minden mennyiségben vásárol »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina ul. 1 8750

Lakás, egy szoba, konyha, kamra, fűskamra havi 400 dinárért kiadó. Érdeklődni IV., Vilsonova 44. Cukrászdában. 9713

Sinekét és vagonetteket minden kivitelben és mennyiségben vész »Calin« k. d. Zagreb, Mandaličina ul. 1. 8751

Különbejárati utcai butorozott szoba kiadó. Sudarević ul. 63. 9696

Vaskereskedés (modern fiókos, jó karban levő) berendezés, megszűnés miatt eladó. Ugyanott használatban is látható Ulrich Testvérek vaskereskedésében. Subotica. 9680

Üzlethelyiség portáléval kiadó. Rollós boltajtó eladó. Aleksandrova ul. 11. 9550

Eladó Martonoson, a vasutállomástól öt percnnyire két kat. hold föld rajta levő nagy gazdasági épületekkel, amely ipartelepnek is alkalmas. Érdeklődni Sárkány Istvánnál, Martonos. 9610

Lukas edényét otthon megfoltozhatja 1 dinárért. Szívesen bemutatjuk, hozzá be a hibás edényt Medjanski vaskereskedés, Subotica. 8808

Jabuka zimske i jesenje naplemenitije vrste iz vlastitih voćnjaka prodaju se počam od 50 kgr pakovano u sanducima brutto za netto po 2 dinara 1 kgr postavno željeznička stanica Pakrac Atanas Marković i Sinovi Pakrac (Slavonija). 9618

Pincehelyiség a beltéren üzlethelyiségnek is használható, azonnal kiadó. Érdeklődni a Bányász-álloda portásánál. 9410

Szivógázmotor, 12—16 HP egy pár örlökkel eladó. — Üzembem megtekinthető. — Plügel, Petrijevci, Oszijek mellett. 9541

Az adai határban harminc lánccal föld tanyával haszonbérbe kiadó egy vagy több évre. Érdeklődni Botka Vilmosnál Bačko-Gradiste. 9672

Palicson modern lakás kiadó. Érdeklődni lehet Heiblein üzletébe Palicson d. u 2—5-ig. 9669

Nemzetközi Iroda Subotica Aleksandrova 9. Utlevelek konzuli látta-mozását legolcsóbban végzi. Beküldés posta után. 7628